

עודכן ב- 18/10/2007 11:41

גרמניה, אחרת

מאת זהר שביט

גרמנים כותבים להיטלר. מכתבי הערצה, שירי הלל, הצעות נישואים. מתחננים שיניח להם לפגוש בו, מבקשים להשליך עצמם לרגליו, מצהירים על נאמנות עיוורת. איש לא הכריח אותם לכתוב; הם עשו זאת מתוך התלהבות גדולה לנאציזם ולמחוללו. כמאה אלף מכתבים נשמרו בארכיון הצבאי הסובייטי במוסקווה, ולמרבה הפליאה חיכו יותר מחמישים שנה להיסטוריון הגרמני הנריק אברלה שיחשוף אותם. אברלה עיין בקרוב ל-20 אלף, ובספר שראה אור בשבוע שעבר, "מכתבים להיטלר: עם כותב לפיהרר שלו", פירסם כמה עשרות נבחרים.

אין במכתבים סנסציה היסטורית, אך יש בפרסומם חשיבות חברתית עצומה. "בילד", הטבלואיד המיטיב לשקף את הלכי הרוח העממיים בגרמניה, הציג את הספר בסדרה בת ארבעה חלקים. מעריציו הגרמנים של היטלר, על שמותיהם ועל מקומות מגוריהם, נהפכו פתאום לחלק מהשיח הציבורי: אמת מרה נחשפה בגרמניה: הנאצים היו גרמנים. לא מתוך פחד, אלא מתוך אמונה; לא מתוך כפייה, אלא מתוך שכנוע פנימי. מה שהפיל את הנאציזם לא היה הארה מוסרית מאוחרת, אלא כישלונותיו בשדה הקרב. לראיה, אחרי האנשלוס קיבל היטלר עשרות אלפי מכתבים; ערב קריסת הרייך - עשרות בודדות.

לאוזניים ישראליות נשמעים הדברים האלה מובנים מאליהם, אך בשביל גרמנים רבים הם חידוש. גרמניה כוננה את סיפור עברה על שני יסודות. האחד יצר הבחנה בין גרמנים לבין נאצים. הנאצים תוארו כסוטים מתועבים שהשתלטו על הגרמנים מאי-שם וביצעו את פשע השואה שלא על ידיעתם. היסוד האחר הציג את הגרמנים כקורבנות של משטר דיכוי. באופן מעוות, יצר היסוד הזה הקבלה בין הנרצחים היהודים לבין הרוצחים הגרמנים. סיפור העבר הגרמני השקרי טופח בתוכניות תיעודיות בטלוויזיה, בספרות ילדים ובשנים האחרונות גם בשורת סרטים שערורייתיים, שהמצליח בהם היה "הנפילה". על כן, כאשר עיתון כמו "בילד" יוצא מגדרו לחדד מחדש את הזיקה בין העבר הנאצי לבין העבר הגרמני, אי אפשר להמעיט בחשיבות הדברים.

אך "בילד" הגדיל לעשות: הוא מנהל בשבועות האחרונים מסע ציבורי נגד מגישת הטלוויזיה אווה הרמן, שהשמיעה התבטאויות אוהדות לתקופה הנאצית. שורה של אנשי ציבור וכלי תקשורת מבהירים לשוליים הימניים של גרמניה כי "היסטוריה חדשה" של התקופה הנאצית לא תתקבל כלגיטימית: לאו חד-משמעי לשבחים על הכבישים המהירים שסלל היטלר או לתיאור המצב הכלכלי המשופר לכאורה שהיה בתקופה הנאצית. בלב הדברים נשמעים לצד הקולות הדידקטיים המוכרים גם קולות חדשים. כך, למשל, במסגרת הפרכת המיתוסים ראיין "בילד" את ההיסטוריון וולפגנג ויפרמאן. לא נכון שהגרמנים לא ידעו על השמדת היהודים, מבהיר ויפרמאן; הרוב ידעו וראו הרבה. לא נכון שרק חברי המפלגה הנאצית ביצעו פשעים, גם חיילים ושוטרים רגילים היו שותפים. אוקטובר 2007: גרמנים מסתכלים במראה ורואים סוף סוף שסבותיהם וסביהם היו פושעים. אולי הלך רוח זמני, אולי מפנה, בוודאי התפתחות שראוי לעקוב אחריה.

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון